

MİMARLIK PLANLAMA VE TASARIM ALANINDA ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR - II

Haziran 2023

EDİTÖRLER

DOÇ. DR. SERTAÇ GÜNGÖR
DOÇ. DR. SEVAL ÖZGEL FELEK

Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief • C. Cansın Selin Temana

Kapak & İç Tasarım / Cover & Interior Design • Serüven Yayınevi

Birinci Basım / First Edition • © Haziran 2023

ISBN • 978-625-6450-49-3

© copyright

Bu kitabın yayın hakkı Serüven Yayınevi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

The right to publish this book belongs to Serüven Publishing. Citation can not be shown without the source, reproduced in any way without permission.

Serüven Yayınevi / Serüven Publishing

Türkiye Adres / Turkey Address: Kızılay Mah. Fevzi Çakmak 1. Sokak

Ümit Apt No: 22/A Çankaya/ANKARA

Telefon / Phone: 05437675765

web: www.seruenyayinevi.com

e-mail: seruenyayinevi@gmail.com

Baskı & Cilt / Printing & Volume

Sertifika / Certificate No: 47083

Bölüm 3

ÜNİVERSİTE BÜNYESİNDE ENTEGRE ÇALIŞMA ALANI MODEL ÖNERİSİ DEMONTE KAMPÜS PROJESİ KONYA ÖRNEĞİ

Esra ARI ÇOKYÜRÜR¹

Murat ORAL²

¹ Yük. İçmimar, orchid no: 0000-0003-0092-9920 (KTUN LEE Dr.Öğrencisi)

² Doç. Dr., orchid no: 0000-0003-4848-5417(KTUN Mimarlık ve
Tasarım Fakültesi Öğr.Üyesi)

1. GİRİŞ

Üniversiteler, içinde buldukları toplumun fertlerini çağın ilerisinde taşıma amacı ile kurulmuş birer eğitim kurumudur. Ancak sadece eğitim ile sınırlı kalmaları da beklenmemektedir. Bunun yanında topluma bilgi, birikim ile deneyimleri ile yol gösterme amacını her daim üstte tutan üniversiteler; kent ve ülke ölçeğinde her daim üst sıralara erişmeye destek sağlamaktadırlar.

Bu bağlamda misyonlarını bir adım daha ileriye taşıyarak, kent bünyesinde bulunan tüm paydaşlara pozitif yönde katkı sağlaması ana amaç olarak görülmektedir. Üniversite yerleşkesinin bulunduğu konum ve yerleşkede yer alan birimlerden bağımsız olarak düşünülmesi gereken bu amaç; öğrencilerin yanında paydaş olarak kentlileri ve üniversite ile ilişkisi bulunana tüm kurumları kapsamaktadır.

Çalışma kapsamında Konya ilinde bulunan Konya Teknik Üniversitesi yerleşkesinin genişlemesi planlanana yerleşkesi ve teknik eğitime katkı sağlama amacı ile ilin sanayi bölgesinin kesişiminde oluşturulacak bir yerleşke planlanmıştır. Bu bağlamda öğrenci, akademisyen ve sanayi bölgesindeki paydaşları bir araya getirebilecek şekilde planlanmak istenen yerleşke için model ve yer önerileri oluşturulmuştur.

2. KAVRAMSAL ALTYAPI

2.1. Sürdürülebilirlik Kavramı ve Tasarımda Sürdürülebilirlik

İklim ve çevresel etmenler; gezegenimizde yıllar içerisinde değişiklik gösteren olgulardan bazılarıdır. Hızlı bir biçimde, geri dönüşü olmayan noktaya doğru ilerleyen iklim krizinin sonuçlarını aza indirmek için ortaya çıkarılan 'sürdürülebilirlik' kavramı farklı konularda ve farklı biçimlerde ifade edilebilse de genel olarak; bir olay veya durumun belirsiz bir süre boyunca devam edebilmesi anlamı taşımaktadır (WordNet, 2008). Bu noktada gezegenimizde yer bulunmuş olan tüm insanların faaliyetleri sonucu yok olmaya yaklaşan kaynakların daha da geç olmadan korunması için ortaya atılmış olan ortak eylem planını 'sürdürülebilirlik' olarak tanımlamak mümkündür.

Dünya üzerinde bulunan tüm insanların faaliyetleri sonucu azalan ve/veya yok olmaya yaklaşan tüm kaynakların daha da geç korunması için ortaya atılmış ortak eylem planını 'sürdürülebilirlik' olarak tanımlamak mümkündür. Bu amaç doğrultusunda tehlikede olan kaynakları orantılı biçimde kullanıp devamlılıklarını amaçlayan ilgili kavram dünyanın her noktasında kabul görmek amacı da taşımaktadır.

İnsanın bulunduğu her yerde olduğu gibi mimari ve tasarımın ortaya çıkma sürecinde de sonsuz yeterlilikte olmayan materyaller kullanılmaktadır. Özellikle gelişmiş toplumlar sahip oldukları sınırlı kaynağı sınırsız gibi

görüp kullanmakta; devamlılık faktörü göz ardı edilmektedir. Sürdürülebilir mimari yalnızca yapının inşa süreci veya materyal seçiminde değil; arazi seçimi ve doğaya saygının yanı sıra planlama ve hazırlık süreçlerinde de ele alınmak durumundadır. Bu noktada yapım tekniği, tesisat ve alt bağlantıların doğaya saygısı da dahil pek çok etken bulunmaktadır. Sürdürülebilirlik; kendi ihtiyaçlarımızı karşılayabilecek koşulların devamını sağlamaktır (Dodswoth Ve Anderson, 2015)”.

Sürdürülebilirlik ile aynı kulvar ve kapsamda ele alınması gereken bir diğer olgu da enerji etkinlik durumudur. Günümüz modern dünyasından bu bağlamda enerji etkinlik kriterlerine uygun yapıların tasarlanması büyük önem arz etmektedir. Yapının planlama sürecinde doğa koşullarına uygun, her türlü tasarrufa imkân sağlayabilecek ve çevresel zararı minimum düzeyde tutacak yapıların oluşturulması yoluna gidilmesi; yapıyı enerji etkin tanımına dahil etmektedir. İlgili yapıların aynı zamanda çalışma alanına göre yerel mimarilerden izler taşıması, yerel materyal kullanımına özen göstermesi, çevresel şartlar dahilinde olabilecek en az düzeyde atık ortaya çıkaracak sistemlere sahip olması ve hatta çevresel kaynakları kullanılabilir durumda olması yine aynı biçimde önem arz etmektedir. Bu amaç doğrultusunda tehlikede olan kaynakları orantılı biçimde kullanıp devamlılıklarını koruma güdüsü olarak da adlandırılabilen ilgili kavramın insanın olduğu yer yerde aynı oranda kabul görmesi esastır (Yavuz, V. A. (2010).

Sürdürülebilirlik kavramını mimari ve tasarım kavramları ile bir araya getirdiğimizde ise; tasarım ögesi ile insan arasındaki ilişkisi ön plana çıkmaktadır. Hem üretici hem de kullanıcı olarak çembere dahil olan insan; süreç içerisinde materyal, enerji, tasarım alanı ve mevcudun korunması gibi başlıklar altında ilgili kavrama bağlı olarak hareket etmek zorundadır.

2.2. Kampüs Kavramı, Sürdürülebilir Kampüs ve Tasarım Kriterleri

Üniversiteler buldukları çevreye etkiyen, toplumsal bilincin ve çözümün anahtarlarının ortaya çıkarıldığı eğitim kurumlarının en üst basamağıdır. Bu bağlamda ilgili yerleşkelerin; doğrudan veya dolaylı olarak genişlemiş olan etki alanları da çevreye duyarlı toplumlar yetiştirmenin anahtarlarından olarak görülmektedir. Kampüs tasarlamının yalnızca mimari bir değer tasarlamak olmadığı da bu noktada önemini ortaya koymaktadır. Üniversite yerleşkeleri her zaman kuruldukları çevreye sosyal ve ekonomik yönden etki etmişlerdir. Sürdürülebilirlik kavramının eğitime olan etkisi ilk kez 1972 Stockholm Konferansı'nda ele alınmıştır (Green, 2013).

Toplumsal bilince büyük katkısı olan eğitim kurumlarından biri olan üniversite yerleşkelerinin; sürdürülebilirlik bilincinin uyandırılmasına yapacağı katkı da bir o kadar büyüktür. Bu nedenle sürdürülebilir kampüs yerleşkelerinin tasarlanması ile atıkların azaltımı ve enerji tüketiminin de doğru noktalara evrilmesi amaçlanmaktadır. İlgili tasarım süreci multidisipliner ol-

duğu kadar zamana bağlı ilerleyen de bir süreçtir. Gerekli kriterlerin oluşturulmasından yani sıfırdan başlanacak olan bu süreç; altyapı, inşaa ve yönetim planlamaları ile başlayıp yıllara yayılacak bir işletme kontrolü de arz etmektedir. Bu noktada kurumların sürece bakış açıları, vizyonları ve devamında aynı vizyonu paydaşları ile alt birimlere doğru biçimde aktarmaları sürdürülebilir kampüs tasarımını daha kuvvetli biçimde ortaya koyacaktır.

Kampüs yerleşke tasarımlarında başlangıç noktası elbette ki lokasyon tespiti olmalıdır. Bu bağlamda yerleşkeler iki ana başlıkta incelenebilir durumdadır.

- Kent içi yerleşkeler; insanlık tarihi ile paralel biçimde ilerleyen bir süreçtir. Başta kent içerisindeki aristokrat halkı eğitime amacı ile kurulan küçük hacimli alanlar zamanla genişleyerek yerleşke formuna erişmişlerdir. Ancak ilerleyen zaman ve ortaya çıkan yeni imkanlar neticesinde en büyük sıkıntı başta en büyük avantaj olan hacimsel yetersizliklerdir. İçe bağımlı gelişen kent içi yerleşkeler; kabuk sınırları belli alanlar oldukları için bir noktada yetersiz kalmaktadırlar. Bu formdaki kampüs yerleşkeleri hacimsel arayışlarından bir senaryoya bağlı kalamamaktadırlar.

- Kent dışı yerleşkeler; günümüz teknolojisinin geldiği boyut ve artan meslek dal ile yan dalları sebebiyle geniş hacimlere yayılma ihtiyacına duyan yerleşkelerin kent içerisinde yeterli alana sahip olamayacak olmalarından doğan bir sonuçtur. 1960'lar sonrası Avrupa'da başlayarak tüm dünyada yerleşkelerin kent dışına taşınması da bu ana sebebin bir sonucudur (Özipek, 2018).

Üniversiteler yer aldıkları toplumu ileri taşıma misyonu barındıran birer eğitim kurumudur. Bölgelerine sosyo-kültürel, ekonomik ile politik olarak katkı sağlama ve akabinde de topluma bilgi, birikim ile deneyimleri ile yol gösterme amacını her daim üstte tutan üniversiteler; kent ve ülke ölçeğinde her daim üst sıralara erişmeye destek sağlamaktadırlar. Bu bağlamda kent içi de dışı yerleşkelere ilişkin oluşturulan tablo ile iki yerleşke türünün olumlu ve olumsuz yanları bir araya toplanmıştır. Bu tablo ile kent içi ve kent dışı yerleşkelerin kullanıcı hayatına etkidiği bazı kriterler belirlenerek; çalışma ana amacı olan demonte kampüs projesi için alan seçim kriterlerinin ortaya çıkarılmasına destek sağlamak amaçlanmaktadır.

	KENT İÇİ YERLEŞKE	KENT DIŞI YERLEŞKE
YAPI FORMLARI	Mevcut yapıların imkan verdiği düzeyde ekleme ve revizyonlar yapma	Alan ve projeye göre yeni tasarım ortaya çıkarma
GENİŞLEME ALANI	Mevcut kabuğa bağlı kalma	Onaylanan alana göre yeni tasarım
BİRİMLER ARASI ETKİLEŞİM	Kent bünyesinde dağılmış birimler arası etkileşim	Yerleşke bünyesindeki birimler arası etkileşim

KONAKLAMA	Kent bünyesinde konutlarda konaklama Yurtlarda konaklama	Yerleşke bünyesindeki yurtlarda konaklama
ULAŞIM	Toplu taşıma ile Kişisel araç ile Yaya olarak erişim	Toplu taşıma ile Kişisel araç ile erişim
TİCARİ GETİRİLER	Yerleşke bünyesindeki ki esnafa gelir sağlama Yerleşke çevresindeki esnafa gelir sağlama	Yerleşke bünyesindeki esnafa gelir sağlama
HALK İLE ETKİLEŞİM	Yerleşke çevresindeki yerel halk ile sürekli etkileşim	Yerleşkede bünyesinde kalan öğrenci/ akademisyen ile sınırlı etkileşim
SES/GÖRÜNTÜ KİRLİLİĞİ	Yerleşkenin içerisinde kaldığı kentin tüm kirliliğinden etkilenme	Yerleşkede ortaya çıkarılan kirlilikten etkilenme

Sürdürülebilir bir kampüs, doğal kaynakları sürdürme ve çevreyi koruma ihtiyacına saygı duyarken, canlı bir kampüs ekonomisi ve yüksek yaşam kalitesi yaratmaya yardımcı olan süreç veya yönetim sistemleri geliştiren bir kampüstür. Sürdürülebilir programlar, bir kurumun çevresel, sosyal ve ekonomik sağlığa bağlılığından kaynaklanan programlardır (Galioğlu, Y. 2015).

Entelektüel eğitim çıkış noktası olarak adlandırılabilir üniversite kampüslerinin sürdürülebilir biçimde tasarlanması; tüm paydaş kullanıcıların kampüs dışında ortak bir dilde hareket ederek ilgili ilkeyi hayatlarının her noktasında kullanması için önemli bir adımdır. Enerjinin verimli kullanımı için doğru materyal seçimleri, yerleşkenin doğru biçimde yönetilmesi ve sağlıklı bir yaşama alanı tasarlamak ile mümkündür. Tasarımın sağlıklı olması kadar kullanıcılar üzerinde estetik bir etki bırakması da önem arz etmektedir. Sürdürülebilirlik tanımına uygun olması planlanan kampüs yerleşkesinin yalnızca kendi kabuğu içinde kalmaması, zamanla çevre aksarın sürece dahil olması da sürecin amacına uygun biçimde katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak; sürdürülebilir olması planlanan kampüs yerleşkelerinin fiziki çevreye, sosyal çevreye ve alanın ekonomik kriterlerine de pozitif yönde destek olması gerekmektedir. Tüm bu adımların tasarımı ve ortaya çıkış süreçlerinin oldukça meşakkatli olacağı ön görülmektedir. Bu sürecin standart adımlar halinde değil, periyotlar halinde tamamlanması çalışmanın ana amacı olan sürdürülebilir kampüs tanımına daha uygun görülmektedir (Kalawi, D. 2021).

Sürdürülebilir Kampüs Kriterleri;

- Tasarlanan kütle ve birimlerin bölgeye uyumu
- Paydaşlar ile çevre sakinlerinin kaynaşma ve birbirlerini benimsemesine destek olma

- Tüm kademe ve birimlerde sosyal, ekonomik ve çevresel kriterlerin bütün olarak ele alınması
- Diğer eğitim kurumları, özel sektör kuruluşları ve sanayi işletmeleri ile birlik içerisinde hareket etme gerekliliği
- Sürdürülebilir nitelikli kampüslerin öğrenim gören tüm bireyler için birer yaşayan laboratuvar olması
- Tüm katılımcıların etkin olabileceği projeler geliştirilebilmesi

Yukarıda sıralanmış olan kriterler neticesinde ortaya çıkarılması planlanan model önerisinin sürdürülebilir bir eğitim kampüsü tasarımı için altlık oluşturması amaçlanmaktadır.

2.3. Demonte Kavramı ve Demonte Kampüs Tasarım Kriterleri

Demonte yani taşınabilir veya sökülebilir olan yapılar; kalıcı olarak yerleştirilmek yerine taşınabilir olacak şekilde tasarlanmış ve inşa edilmiş bir binadır. Günümüz modern tasarım sürecinde modüler yapı olarak da adlandırılabilen söz konusu sistemlerin; taşınabilir veya sık sık nakledilerek gerekli durumlarda işlev değişikliğine de gidilerek kullanılabilir olmaları demonte yapıları artan bir popülerliğe kavuşturmuştur. Söz konusu demonte birimler (ör. Yurt/çadır) tarih öncesi çağlardan beri form değiştirse de aynı maksada yönelik biçimde kullanılmaktadır. Birçok modern portatif bina türü, yeterli kuvvette bir araç ile sahaya veya sahadan taşınabilir olmanın yanı sıra bir vinçle asılıp indirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. İlgili sistemler bazı durumlarda tamamen farklı bir alanda inşa edilip nakledilirken; bazı durumlarda kabuk nakledilip devam eden işlemlerin nakil sonrası sahada yapıldığı tespit edilmiştir.

Mimari tasarımda unutmamak gerekir ki, bir kütle, bir mekân veya bir obje bir tek bakış noktasından bütünüyle anlaşılabilir, daha ziyade bir “görüşler bütünü” olarak algılanır. Bu “bütün” için insan hareket eder, (başka güdüler de harekete sebep olur), algılanmasın yardım edecek davranışlarda bulunur (Alhan, İ., 2015)

Portatif binaların daha küçük versiyonu, portatif kabinler olarak da bilinir. Portatif kabinler, şantiye, güvenlik kabini, konaklama, depo, tuvalet vb. çeşitli uygulamalar için üretilmiş özel yapım prefabrik yapılarıdır. Portatif kabinler, geleneksel binalara ekonomik bir alternatiftir ve elbette konaklamanın gerekli olduğu durumlarda belirsiz bir süre için esnek bir çözüm sunar. Resmi ofis konaklamalarından konforlu yemek ve dinlenme alanlarına, tuvalet ve duş tesislerinden site güvenlik birimlerine kadar portatif kabinlerin üretimi hızlı ve teslimatı kolaydır(Web iletisi-1).

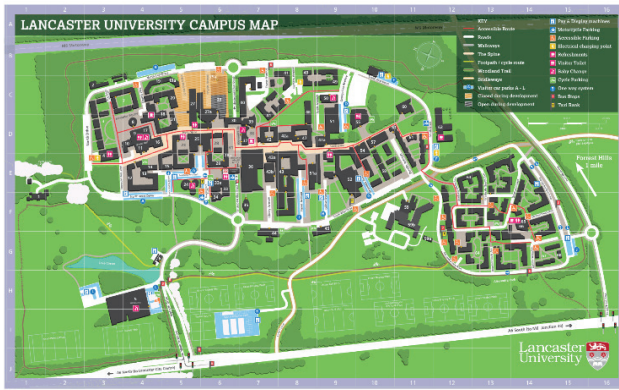
3. ÇALIŞMA ALANI

Üniversiteler yer aldıkları toplumu ileri taşıma misyonu barındıran birer eğitim kurumudur. Bölgelerine ve akabinde ülkelerine faydalı olmak için eğitim alan paydaşların kullanım yönünden sağlıklı biçimde tasarlanması için sürdürülebilirlik önemli bir etmendir. Tasarımın planlama aşamasından itibaren ortaya çıkarılacak tüm ekleme ve iyileştirmeler ise eğitim ve öğrenime pozitif katkı sağlayacağı için büyük önem arz etmektedir. Ülkelerin genç nüfusunun gelişimine katkı sağlayacak olan ilgili yerleşkelerinin tasarım kriterleri konusunda hedef kitlenin ihtiyaçlarının son derece detaylı biçimde analiz edilmesi de tasarım aşamasından önce oluşturulmalıdır. Hazırlanan tablo bu ihtiyaçlar doğrultusunda oluşturulmuştur.

Çevresel etmenler	Çevresel	Sosyal	Ekonomik
Sürdürülebilirlik	Birimler arası ilişki	Kurumlar arası ilişki	Yapı tasarımı
Trafik	Trafik analizi	Kampüs içi trafik	Önemli alanlara kolay erişim
Ulaşım-Erişim	Toplu taşıma-yaya ulaşımı	Kente ve kentliye erişim	Paydaş kurumlara erişim
Altyapı	Yeniden kullanım	İsteğe göre tasarım	Mobiliteye uygunluk
Ölçek/Hacim	Yapı/yeşil alan oranının kontrolü	Modüler entegre birimlerin oluşumu	Modüller arası bağlantı

(Oktaya, S. Ö., & Küçükyavaş, P. Ö. 2015)

Çalışma bağlamında fayda sağlaması planlanan; kamu kurum ve kuruluşları, sanayi kuruluşları, farklı ölçekte şirketler ve üniversite işletmelerinin tamamı; farklı başka birimler ile birlikte kent bünyesinde yer alan paydaşlar olarak adlandırılabilir. Gelişmekte olan her kent bünyesinde farklı konumlardaki paydaş birimler birbirleri ile temas halinde ve birbirlerinden beslenerek ilerler durumdadırlar. Yeni açılması planlanan alanlarda artan istihdam gelir düzeyinin artmasına, şartların iyileşmesine ve gelen göçe; göç durumu ise eğitim kurumlarına artan talebe doğru bir zincir şeklinde ilerleyiş oluşturmaktadır.

(Web iletisi-2)

Bu talep ise yerel yönetimler ile kamu kurum ve kuruluşlarının bölge için iyileştirmeler yapmasına olanak sağlamasına doğru evrilerek çemberin devamlılığını sağlayacaktır. Bu süreç aynı zamanda toplumun eğitim durum ve kalitesini arttırarak, üretimde iç pazara kuvvet sağlamasını da ortaya çıkarmaktadır.

- Çalışma alanının; özel aracın yanı sıra mümkünse birden fazla seçeneikli biçimde toplu taşıma araçları ile erişilebilir olması durumu önemli bir etkidir. Bu noktada özellikle aktif kullanıcı topluluklarından öğrencilerin ihtiyaçları gözetilmek durumundadır.

- Erişim kolaylığı yalnızca ulaşım için değil mekânı yaşanabilir kılmak için gerekli olan etkenlerin tamamı için geçerlidir.

- Kullanıcıların yaşama ve çalışma kalitelerinin arttırılması için sosyal birimlere, ticari alanlara ve kentin nirengi noktalarına kolaylıkla erişebilmek de önemli bir etkidir.

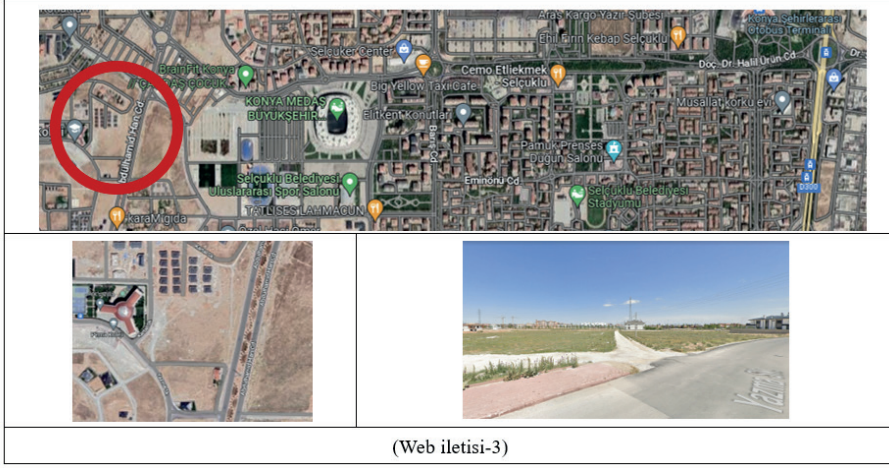
- Kullanıcı sirkülasyon ve tercihlerinin devamlı olduğu sosyal mekânlardan biri olan üniversitelerde kullanıcı odaklı tasarımın evrensel bir dilde planlanması gerekmektedir. Farklı kategorilerdeki bireylerin kullanımına sunulan bu alanlarda her ihtiyaca yönelik hacimler tasarlamak önemli bir etken durumundadır. Bu sayede tüm kullanıcılar eşit şartlar altında alanları deneyimleyebilir konuma geleceklerdir.

- Erişilebilir ve eşit kullanıma uygun tasarlanan uzun ömürlü kullanım sağlamak için de etken kriter durumundadırlar.

- Bu bağlamda mekânların esnek, algılanabilir, minimum güç sarf edilerek kullanıma izin veren ve uygun hacimlere sahip mekânlar olarak tasarlanması da farklı kullanıcı profillerinin taleplerine hizmet eden bir durumdur.

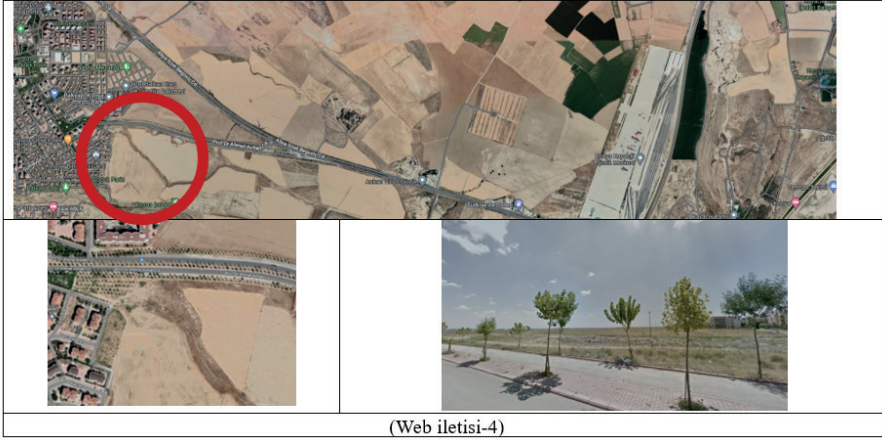
Çalışma kapsamında kullanılabilirlik üzere; Konya ili kent merkezinde üç farklı alan belirlenmiş ve bu alanların belirlenen kriterlere istinaden incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma için en uygun alanın belirlenmesi amacı ile oluşturulan bu incelemenin; ana başlık olan Demonte Kampüs Projesi'ne farklı noktalardan bakması ve geliştirmesi beklenmektedir. Bu bağlamda; çevresel etmenler, sürdürülebilirlik, trafik, ulaşım&erişim, altyapı ve ölçek&hacim ana başlıkları ile bu başlıkların alt başlıkları irdelenmiştir.

1. Nolu Alan

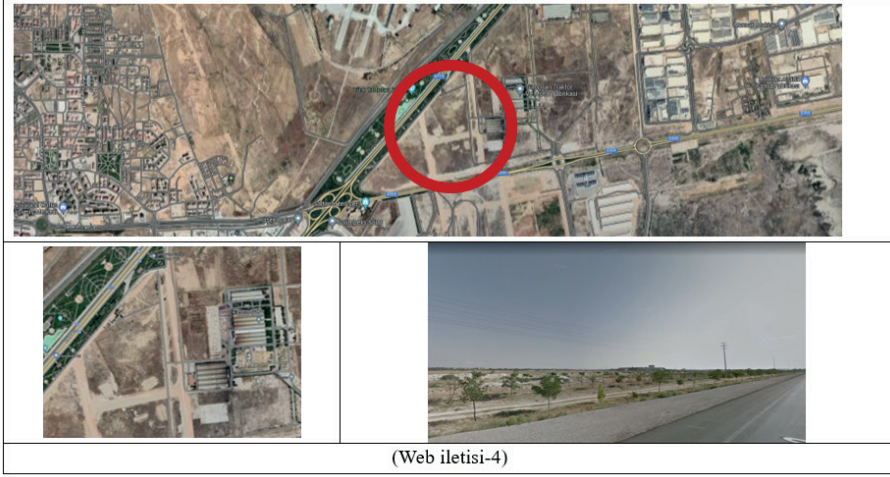
ÇEVRESEL ETMENLER	<ul style="list-style-type: none"> Kent içerisinde bulunan 1 nolu alanın; üniversite kampüleri ve sanayi yerleşkelerine uzaklığı dikkat çekmiştir. Çalışma alanının ilgili noktada tasarlanması hayata geçirilecek olursa; alan çevresinde yer alan ticari işletmelerin pozitif yönde etkileneceği tespit edilmiştir.
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	<ul style="list-style-type: none"> Kampüs alanı bünyesinde yer alması planlanan birimlerin; birimler arası ilişkiyi baz alacak biçimde tasarlanması ile doğaya daha az zarar vereceği görülmüştür. Kampüs alanı için tasarlanacak model önerilerinde demonte edilebilecek ve yeniden kullanıma imkân sağlayacak materyal kullanımını sağlanacaktır.
TRAFİK	<ul style="list-style-type: none"> Kentin nirengi noktalarından biri olan stadyum yakınında yer aldığı için belirli dönemlerde trafik yoğunluğu görülmektedir. Kampüs alanı kullanıcılarının; üniversite yerleşkeleri-sanayi bölgeleri ve konaklama alanları arasındaki ulaşımının ekstra trafik yoğunluğuna sebep olacağı öngörülmüştür.
ULAŞIM/ERİŞİM	<ul style="list-style-type: none"> Kişisel araç, toplu taşıma veya yaya olarak erişime uygunluğu tespit edilmiştir. Çevresinde konut, sosyal ve ticari alanlar yer aldığı için kent ile temas halinde olduğu tespit edilmiştir. Kampüs alanı kullanıcılarının; üniversite yerleşkeleri-sanayi bölgeleri ve konaklama alanları arasında erişiminin çok dağınık olacağı öngörülmüştür.
ALTYAPI	<ul style="list-style-type: none"> Belirlenen alan içerisinde herhangi bir yapı olmadığı için; tasarım aşamasında talebe göre ilerlenip revize/ekleme işlemlerine uygunluğu tespit edilmiştir. Kentin merkezi bir noktasında yer aldığı için eklenecek mobil modülleri için uygun bir alan olduğu görülmüş ancak ilgili modüllerin alana taşınması konusunda zorluk çekileceği tespit edilmiştir.
ÖLÇEK/HACİM	<ul style="list-style-type: none"> Kampüs alanı bünyesinde yeşil alan düzenlemeleri ve sosyal açık alanlar tasarlanması uygun olacaktır. Eklenip çıkarılabilen modüller kullanılarak; entegre birimler tasarlanmasının kampüs yerleşkesi için uzun ömürlü bir tasarım oluşturacağı tespit edilmiştir.

2. Nolu Alan

ÇEVRESEL ETMENLER	<ul style="list-style-type: none"> • Kent içerisinde bulunan 2 nolu alanın; üniversite ve sanayi yerleşkeleri kesişiminde olduğu tespit edilmiştir. • Çalışma alanının ilgili noktada tasarlanması hayata geçirilecek olursa; alan çevresinde yer alan konut yerleşkesinin öğrenci yoğunluğuna pozitif yönde cevap vereceği görülmüştür.
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	<ul style="list-style-type: none"> • Kampüs alanı bünyesinde yer alması planlanan birimlerin; birimler arası ilişkiyi baz alacak biçimde tasarlanması ile doğaya daha az zarar verileceği görülmüştür. • Kampüs alanı için tasarlanacak model önerilerinde demonte edilebilecek ve yeniden kullanıma imkan sağlayacak materyal kullanımını sağlanacaktır.
TRAFİK	<ul style="list-style-type: none"> • Kentin en köklü üniversitesi ve kentte yer alan teknik üniversite ile kentin organize sanayi bölgesinin kesişimde olan alan yoğun trafikten uzak bir noktadadır. • Konya organize sanayi bölgesi, havaalanı ve Konya Bilim Merkezi ulaşımı sağlayan ana hatlardan biri üzerindedir.
ULAŞIM/ERİŞİM	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel araç, toplu taşıma veya yaya olarak erişime uygunluğu tespit edilmiştir. • Çevresinde konut ve ticaret birimleri yer almakta ve organize sanayi bölgesi, havaalanı ve Konya Bilim Merkezi ulaşım aksı üzerindedir.
ALTYAPI	<ul style="list-style-type: none"> • Belirlenen alan içerisinde herhangi bir yapı olmadığı için; tasarım aşamasında talebe göre ilerlenip revize/ekleme işlemlerine uygunluğu tespit edilmiştir. • Konut ile sanayi bölgesi kesişiminde olduğu için imal edilecek herhangi bir modülün alana taşınması yönünde kolaylık sağlanacaktır.
ÖLÇEK/HACİM	<ul style="list-style-type: none"> • Kampüs arazisi bünyesinde herhangi bir işlem yapılmamış olduğu tespit edildiği için yeşil alan düzenlemeleri ve sosyal açık alanlar tasarlanması uygun olacaktır. • Eklenip çıkarılabilen modüller kullanılarak; entegre birimler tasarlanmasının kampüs yerleşkesi için uzun ömürlü bir tasarım oluşturacağı tespit edilmiştir.

3. Nolu Alan

ÇEVRESEL ETMENLER	<ul style="list-style-type: none"> • Kent dışında bulunan 3 nolu alanın; sanayi bölgesi çevresinde ve çevre yolu üzerinde olduğu tespit edilmiştir. • Çalışma alanının ilgili noktada tasarlanması hayata geçirilecek olursa; çevrede hiçbir işletme bulunmaması sebebiyle kullanıcı memnuniyetsizliği gözlemlenebilecektir.
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	<ul style="list-style-type: none"> • Kampüs alanı bünyesinde yer alması planlanan birimlerin; birimler arası ilişkiyi baz alacak biçimde tasarlanması ile doğaya daha az zarar verileceği görülmüştür. • Kampüs alanı için tasarlanacak model önerilerinde demonte edilebilecek ve yeniden kullanıma imkan sağlayacak materyal kullanımını sağlanacaktır.
TRAFİK	<ul style="list-style-type: none"> • Konya organize sanayi bölgesi, havaalanı ve Konya Bilim Merkezi ulaşımı sağlayan ana hatlardan biri üzerindedir. • Konya-Ankara çevre yolu ile Konya-Aksaray çevre yolu kesişiminde yer alan arazi çevresinde mesai saati başlangıç ve bitimi hariç trafik tespit edilmemiştir.
ULAŞIM/ERİŞİM	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel araç, erişime uygunluğu tespit edilmiştir. • Çevresinde yalnızca sanayi işletmeleri olduğu tespit edilmiştir.
ALTYAPI	<ul style="list-style-type: none"> • Belirlenen alan içerisinde herhangi bir yapı olmadığı için; tasarım aşamasında talebe göre ilerlenip revize/ekleme işlemlerine uygunluğu tespit edilmiştir. • Kentin merkezi bir noktasında yer aldığı için eklenecek mobil modülleri için uygun bir alan olduğu tespit edilmiştir.
ÖLÇEK/HACİM	<ul style="list-style-type: none"> • Belirlenen alan içerisinde herhangi bir yapı olmadığı için; tasarım aşamasında talebe göre ilerlenip revize/ekleme işlemlerine uygunluğu tespit edilmiştir. • Sanayi bölgesi yakınında olduğu için imal edilecek herhangi bir modülün alana taşınması yönünde kolaylık sağlanacaktır.

Kaynak araştırması sürecinde belirlenen kriterler ve sonrasında yapılan tablolar ile oluşturulan incelemeler ele alındığında her alan adayının olumlu ve olumsuz yönleri tespit edilmiştir. Alanlar incelendiğinde;

- Buldukları coğrafi konu sebebiyle eğimli alanlar olmadıkları, mobil modüllerin taşınması ve inşası için sorun teşkil etmedikleri,
- Ağaçlandırmaya müsait alanlar oldukları,
- Yerleşke formunda birbiri ile entegre modüller için uygun hacimler oldukları

gibi benzer noktaları olduğu görülmüştür. Alan seçimini belirleyen ise bu benzerliklerin aksine farklılıklardır. Aşağıda yer alan özette yer alan sonuçlar ışığında ise hangi alanın daha uygun olacağı belirlenmiştir;

- 1 ve 2 nolu alanlar kent içerisinde yer alırken, 3 nolu alan kent dışında yer almaktadır.
- 1 nolu alan kentin yoğun trafiğe sahip bir noktadayken; 2 ve 3 nolu alanlar nispeten sakin ve lokasyonlarda yer almaktadır.
- 1 ve 2 nolu alanlara yaya ve toplu taşıma ile de erişmek mümkünken 3 nolu alana yalnızca kişisel araç ile erişim imkanı bulunmaktadır.

Araştırma neticesinde; üniversite eğitimine entegre bir model önerisi olarak sunulması planlanan demonte kampüs yerleşkesi için 2 nolu çalışma alanının proje için ideal alan olduğu görülmüştür. Bu bağlamda ilgili alanda oluşturulacak model önerisi ele alınarak üniversite öğrencileri ile sanayi işletmelerini bir çatı altında toplama amacı gücenen bir kampüs yerleşkesi model önerisi tasarlanacaktır.

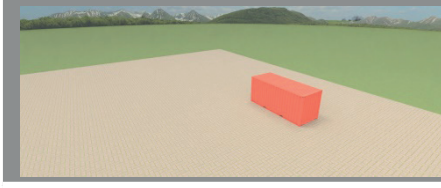
ENTEGRE ÇALIŞMA ALANI MODEL ÖNERİSİ DEMONTE KAMPÜS PROJESİ

4. MODEL ÖNERİSİ

Çalışma alanı olarak tasarlanacak demonte ofis birimlerinin ortaya çıkma sebebi; farklı disiplinlere hizmet edebilecek aynı zamanda söz konusu farklı disiplinlerin bilgi alışverişi yapabileceği demonte kavramının da beraberinde getirdiği açık, geçirgen, hareketli, ilerlemeye ve genişlemeye müsait mekânlara ihtiyaç hasil olması durumudur. Bu durumda tasarlanması planlanan çalışma alanları bütünüünün demonte kavramının tüm özelliklerini barındıracak biçimde sürece dahil olması önemlidir. Alan geneline ihtiyaca ve talebe yönelik olarak eklenebilecek her bir birimin gerek görülen işlevli modülde oluşturulup; mevcut ile uygun biçimde bağlanmış olması her talebe cevap verme gerekliliği açısından olumlu etki sağlayacaktır.

Mevcutta sosyal alan başlığı altında sınıflandırılmış, yeme-içme/ticari işlevli olarak planmış ve araziye yerleştirilmiş kütlelere; ilerleyen süreçte talebe istinaden eklenecek olan yine aynı başlık altında sınıflandırılmış ve ilgili mekânlar ile birinci dereceden entegre olan eğitim/çok amaçlı çalışma işlevli kütleler aşağıda yer alan tablodaki biçimde bağlanabilecektir. Bu noktada amaç birbiri ile entegre

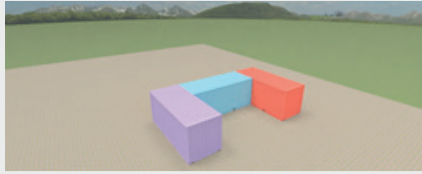
işlevli alanların birlikte konumlandırılması sonucu kullanıcının düşük fiziksel güç sarfederek istediği mekânlara erişimine olanak sağlamaktır. Tabloda; anlatıma kolaylık sağlaması açısından her bir kütle farklı renk ile kodlanmıştır.

Alan bünyesinde yer alan 'kırmızı kabuk' sosyal alan sınıflandırmasında yer alan ticari işlevlidir. Kütlelerin kullanıcılar için market/büfe hizmeti vermesi planlanmıştır.

Alan bünyesinde yer alan 'mavi kabuk' sosyal alan sınıflandırmasında yer alan yeme-içme işlevlidir. Kütlelerin kullanıcılar önünde yer alan iç avlu ile birlikte hizmeti vermesi planlanmıştır.

Alan bünyesinde yer alan 'mor kabuk' sosyal alan sınıflandırmasında yer alan yeme-içme işlevinin yanı sıra kırmızı ve mavi kabuklara da hizmet veren ıslak hacim olarak işlevlendirilmiştir.

Ticari ve sosyal işlevli alanların yer aldığı 0 kotuna, dikey sirkülasyon elemanları eklenerek zemin oturumda alan kaybı yaşanmadan üst kotta eklemeler yapılması amaçlanmaktadır. Bu noktada birimler arası geçiş için koridorlar ve ekstra balkon alanları oluşturulması planlanmaktadır. Talebe göre engelli asansörü eklenmesi önerilmektedir.

Alan bünyesinde yer alan 'yeşil kabuk' sosyal alan sınıflandırmasında yer alan workshop atölyesi/paylaşımlı çalışma alanı işlevlidir. Kullanıcıların kişisel çalışmaları ve planlanmış etkinliklere yönelik kullanıma sunulması planlanmaktadır.

Alan bünyesinde yer alan 'sarı kabuk' sosyal alan sınıflandırmasında yer alan workshop atölyesi/paylaşımlı çalışma alanı işlevinin yanı sıra bu kottaki birimlere hizmet veren ıslak hacim olarak işlevlendirilmiştir.

Alan bünyesinde yer alan 'mint kabuk' sosyal alan sınıflandırmasında yer alan eğitim/seminer salonu işlevlidir. Bu kotta sirkülasyon aksının en dışında yer alan kabukta planlı etkinliklerin düzenlenmesi amaçlanmıştır.

5. SONUÇ

Çalışmanın araştırma kısımları ele alındığında görülüyor ki ‘üniversite’ yalnızca derslik, atölye veya laboratuvar gibi alanlardan ibaret bir kavram olarak tanımlanmamaktadır. ‘Üniversite’ bünyesinde farklı amaç ve disiplinlerde yer ediniş tüm bireylerin kendilerine, bağlı oldukları çalışma alanlarına ve dolayısıyla ülkenin yerli gücüne katkı sağlayabilecekleri geniş çatılı ve kapsayıcı bir organizasyonlar bütünüdür. Ülkemizde bu genç oluşumun sonuçları yavaş yavaş alınmaya başlamış durumdadır. Tüm paydaşlara farklı biçimde ama hep pozitif yönde yansıyan bu sonuçlar zaman, talep, güven ve yapıcı süreçler ile gittikçe artarak büyüyecektir. Bu amaçla uygulanması gereken eylem planları, bölgesel değişkenli periyodik ilerleme adımları ve toplantılar gerçekleştirilmeye devam etmekte olup, süreç tüm paydaşlar tarafından ilgi ve önemle takip edilmektedir.

Oluşturulması planlanan bu proje kapsamında ilgili süreçlere paydaş kurum bünyesinde olup, aktif görev almayan bir göz olarak bakılmış; akabinde bu kapsamda nelere ihtiyaç olabileceği irdelenmiştir. Araştırma ve literatür taramaları göstermektedir ki üniversite eğitim sürecine dahil olan disiplin ve kurumların tamamı ile öğrenci grupları aktif ve yoğun olarak çalışan, üretken ve hareket halinde oluşumlara dahil durumdadırlar. Tüm bu paydaşların birbirlerinde farklı alanlarda aktif olmaları sebebi ile temas ve görüşmelerin gerekli düzeyde yapılamadığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle çalışma önerisi olarak ilgili disiplinlerin temasının kolaylaştırılması amacı taşıyan bir kompleks fikri ortaya çıkmıştır. Özellikle yurtdışı bazlı benzer komplekslerin çalışma prensibi üzerine yapılan araştırma ve literatür taramalarında ortak ve sosyal alanların, bireylerin ve araştırmalar ile temas edebileceği kurguların çalışma kalitesine büyük ölçekte etki ettiği görülmüştür. Bu amaçla oluşturulması planlanan ve paydaşları buluşturma amacı güden kompleks bir kampüs projesi önerilmiştir.

Günümüz standart yapı ve inşaat teknikleri ile oluşturulan her yapı hızla gelişen teknolojik imkânlar sayesinde çok kısa zamanda eskimekte, daha genç muadillerine göre eksik yanları giderek artmaktadır. Sürekli genişleme, ilerleme ve büyüme ihtiyacı olan bir birim olan eğitim kurumlarında, özellikle de ülkenin geleceğe yatırımını son basamakta yetiştiren üniversite yapılarında da bu yaş alma durumu sıkça görülmektedir. Günümüzde pek çok üniversite kurumunda ve kendi kentimizde de yakinen tecrübe edildiği şekilde önceki yıllarda inşa edilen mimari birimler güncelliğini kaybetmekte akabinde revizeler, ekler ya da yeni projeler ile çağa ve talep ve gerekliliklere ayak uydurmak durumunda kalmaktadır. Bu nedenle çalışma kapsamında önerilen kampüs projesi için standart bir mimari proje yerine gelişmeye, değişmeye ve sürdürülebilir bir dünyaya daha uygun olan konteyner yapı konsepti önerilmiştir. Bu sayede yalnızca altyapı hazırlanarak; inşaat maliyeti olmadan ihtiyaçlara cevap verilebilmesi, ileriki süreçte revizelerin kolaylıkla

sağlanabilmesi, harekete ve süreç içerisindeki işlev değişikliklerine kolayca yanıt verilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın bu noktasında ileride planlananlara örnek olması niteliğinde bir senaryolar dizisi oluşturulmuş, görselleştirme çalışmaları ile anlaşılabilir hale getirilmiştir. Farklı disiplin ve çalışma alanlarından bireylerin birlikte çalışabileceği, etkileşim halinde olup sosyalleşebileceği; kısacası gönüllerince üretebileceği ve ihtiyaç halinde konaklayabileceği demonte bir alan oluşturulmuş olan senaryolar; alan tespit çalışmaları sonrası farklı lokasyonlarda da istenilen biçimde evrilebilecek şekilde tasarlanmıştır.

KAYNAKÇA

Alhan, İ., Mimarlıkta Mekân Kavramı, Syf:19, 2015

Galiçođlu, Y. Quantifying the ecological footprint of middle east technical university: towards becoming a sustainable campus (Master's thesis, Middle East Technical University), 2015.

Green, T. U. I., & Campuses, S. Greening Universities Toolkit, 2013.

Kalawi, D. (2021). İstanbul Gelişim Üniversitesinde bulanık çok kriterli karar verme yöntemleri kullanarak sürdürülebilir kampüs modeli tasarımı (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Oktaya, S. Ö., & Küçükyağcı, P. Ö. Üniversite Kampüslerinde Sürdürülebilir Tasarım Sürecinin İrdelenmesi Examination Of Sustainable Design Process In University Campuses, 2015.

Özipek, B. Kampus tasarımında sürdürülebilirlik ilkeleri ve Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Yerleşkesi örneği (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

"Sustainability". Dictionary.com. Princeton University. <http://dictionary.reference.com/browse/sustainability>

Sürdürülebilirlik kavramı ve işletmeler açısından sürdürülebilir üretim stratejileri/ concept of sustainability and sustainable production strategies for business practices. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(14), 63-86.

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel İleti 1: Orijinal 2023

WEB KAYNAKLARI

https://en.wikipedia.org/wiki/Portable_building

<https://www.brandeis.edu/bemco/cpr/brandeis-aed-campus-map.png>

<https://www.google.com.tr/maps/> erişim Nisan 2023

<https://www.google.com.tr/maps/> erişim Nisan 2023

<https://www.google.com.tr/maps/> erişim Nisan 2023